A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*

„Fellebbezés — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Eladási árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — A 2006. évi bírságkiszabási iránymutatás — Az egyenlő bánásmód elve — Korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása”

A C-638/13. P. sz. ügyben,

a **Roca SARL** (székhelye: Saint-Ouen-l’Aumône [Franciaország], képviseli: P. Vidal Martínez abogada)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 27-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre és F. Jimeno Fernández, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* * Az eljárás nyelve: spanyol.

Ítéletet

1 Fellebbezésével a Roca SARL az Európai Unió Törvényszéke Roca kontra Bizottság ügyben 2013. szeptember 16-án hozott ítéletének (T-412/10, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:444) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék megsemmisítette az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozatot (a továbbiakban: vitatott határozat) abban a részében, amelyben az Európai Bizottság a fellebbezővel szemben kiszabott bírságot a fellebbező együttműködésének figyelmen kívül hagyásával határozta meg, a vele szemben kiszabott bírság összegét 6 298 000 euróra csökkentette, a keresetet pedig az ezt meghaladó részében elutasította.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

2 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket] vagy [az EUMSZ 102. cikket] […]

[...]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[...]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

3 E rendelet 31. cikke kimondja:

„A Bíróság korlátlan jogkörrel rendelkezik az olyan határozatok felülvizsgálatára, amelyekben a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot határozott meg. A Bíróság törölheti, csökkentheti vagy növelheti a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét.”

A 2006. évi iránymutatás

4 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az [1/2003 rendelet] 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

5 Ezen iránymutatás 13. pontja a következőket írja elő:

„A kiszabásra kerülő bírságok alapösszegének meghatározásához a Bizottság a jogsértés által közvetlenül vagy közvetve […] érintett, a vállalkozás által az [Európai Gazdasági Térségen] [EGT] belül, az érintett földrajzi területen értékesített áruk és szolgáltatások eladásának értékét alkalmazza. A Bizottság rendszerint a vállalkozásnak a jogsértésben való részvétele utolsó teljes üzleti évében történt eladásait veszi figyelembe.”

6 A 2006. évi iránymutatás 20. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A súlyosságot minden egyes jogsértéstípusnál esetenként állapítják meg, valamennyi releváns körülmény figyelembevételével.”

7 Ugyanezen iránymutatás 21. pontjának szövege a következő:

„Általános szabály szerint az eladások értékének szóban forgó arányát akár 30%-ban is megállapíthatják.”

8 A 2006. évi iránymutatás 22. pontja értelmében:

„Annak eldöntéséhez, hogy az eladások értékének adott esetben alkalmazandó aránya alacsonyabb vagy magasabb legyen ennél a mértéknél, a Bizottság olyan tényezőket fog figyelembe venni, mint például a jogsértés jellege, az érintett felek összesített piaci részesedése, a jogsértés földrajzi kiterjedése, valamint az, hogy a jogsértés megvalósult-e.”

9 Ezen iránymutatás 23. pontja a következőket írja elő:

„Az árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló […] horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg.”

10 Az említett iránymutatás 25. pontjának szövege a következő:

„Ezenkívül, függetlenül attól, hogy a vállalkozás milyen hosszú időszakon keresztül vett részt a jogsértésben, a Bizottság – az A. szakaszban fent meghatározott módon – az alapösszegbe beépít egy olyan összeget, mely az eladások értékének 15 és 25%-a között mozog, annak érdekében, hogy a vállalkozásokat elrettentsék attól, hogy egyáltalán árrögzítésről, piacfelosztásról és termeléskorlátozásról szóló horizontális megállapodásokat kössenek. A Bizottság más jogsértések esetén is alkalmazhat ilyen kiegészítő összeget. Annak eldöntésére, hogy adott esetben az eladások értékének mekkora hányada alkalmazandó, a Bizottság figyelembe fog venni bizonyos – főként a 22. pontban meghatározott – tényezőket.”

11 Ugyanezen iránymutatás 29. pontja kimondja:

„A bírság alapösszege csökkenthető, ha a Bizottság enyhítő körülményeket állapít meg, mint például:

– amikor az érintett vállalat bizonyítani tudja, hogy a Bizottság első közbelépésére abbahagyta a jogsértést. Ez nem vonatkozik a titkos megállapodásokra és magatartásra (főként a kartellekre nem);

– amikor az érintett vállalkozás bizonyítani tudja, hogy a jogsértést gondatlanságból követték el;

– amikor az érintett vállalat bizonyítékkal szolgál arra, hogy részvétele a jogsértésben kifejezetten csekély, és következésképpen bizonyítani tudja azt is, hogy mialatt részt vett a jogsértő megállapodásban, a piacon versenyző magatartás tanúsításával hatékony módon elkerülte azok végrehajtását; annak puszta ténye, hogy egy vállalkozás a jogsértésben rövidebb ideig vett részt, mint a többi vállalkozás, nem számít enyhítő körülménynek, hiszen ez a tény már az alapösszegben is tükröződik;

– amikor az érintett vállalkozás hatékonyan együttműködik a Bizottsággal az Engedékenységi Közlemény hatályán, valamint a jog által előírt együttműködési kötelezettségein túl;

– amennyiben a versenyellenes magatartást közhatóságok vagy jogszabályok engedélyezték vagy ösztönözték. [...]”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

12 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet az 1–29. pontban fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

13 A francia jog szerint alapított társaság, a Roca fő tevékenysége kerámiaáruk és csaptelepek forgalmazása volt a francia piacon. A jogsértést megvalósító tényállás idején fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő társaságok csoportjába (a továbbiakban: Roca-csoport) tartozott, amelynek anyavállalata a Roca tőkéjében kizárólagos részesedéssel rendelkező Roca Sanitario SA volt.

14 2004. július 15-én a Masco Corp. és leányvállalatai – köztük a csaptelepeket gyártó Hansgrohe AG és a zuhanykabinokat gyártó Hüppe GmbH – arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartell áll fenn, és kérték, hogy a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján mentesítsék őket a bírságok alól, illetve hogy – ennek hiányában – csökkentsék a velük szemben esetlegesen kiszabott bírságok összegét.

15 2004. november 9-én és 10-én a Bizottság bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben. A Bizottság 2005. november 15. és 2006. május 16. között információkéréssel fordult az említett társaságokhoz és szövetségekhez, köztük a Rocához és a Laufen Austria AG-hez.

16 2006. január 17-én a Roca a saját nevében, valamint azon csoport nevében, amelyhez a Laufen Austria tartozott – mivel átvette ennek franciaországbeli tevékenységeit –, kérte, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján mentesítsék a bírságok alól, illetve hogy – ennek hiányában – csökkentsék a vele szemben esetlegesen kiszabott bírságok összegét.

17 2006. december 8-i levelében a Bizottság tájékoztatta a fellebbezőt, hogy úgy döntött, hogy – bizonyos feltételektől függően – biztosítja számára ezen összeg csökkentését.

18 2007. március 26-án Bizottság kifogásközlést fogadott el, amelyet közöltek a fellebbezővel. Ezen utóbbit meghallgatták a 2007. november 12. és 14. között megtartott tárgyaláson.

19 2010. június 23-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot, amelyben megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában egységesen és folyamatosan megsértették az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.; a továbbiakban: EGT-megállapodás) 53. cikkét. A Bizottság szerint ezt a jogsértést, amelyben 17

vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el. A jogsértés Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területén versenyellenes megállapodások, illetve összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg.

20 A kartellel érintett termékek a következő három alcsoport valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítőik, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja).

21 A Bizottság többek között rámutatott arra, hogy léteztek olyan nemzeti szakmai szövetségek, amelyek tagjainak tevékenységei a termékek három alcsoportjának összességére kiterjedtek, és amelyeket „koordinációs szervezeteknek” nevezett, továbbá olyan tagokat magukban foglaló nemzeti szakmai szövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek e három alcsoportja közül legalább kettővel összefüggött, amelyeket „több termékre kiterjedő szövetségeknek” nevezett, valamint olyan tagokat magukban foglaló szakszövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek e három alcsoportjának valamelyikével függött össze. Végül megállapította, hogy létezett a vállalkozások egy központi csoportja, amely különböző tagállamokban koordinációs szervezetek és több termékre kiterjedő szövetségek keretében vett részt a kartellben.

22 A Roca-csoportnak a megállapított jogsértésben való részvételét illetően a Bizottság úgy vélte, hogy ezen utóbbinak tudomása volt a termékek három alcsoportjával kapcsolatos jogsértésről. Ami azonban a kartell földrajzi kiterjedését illeti, a Bizottság megítélése szerint nem lehetett úgy tekinteni, hogy a Roca-csoportnak tudomása volt annak teljes kiterjedéséről, hanem csak a Franciaországban és Ausztriában megvalósuló, összejátszásra irányuló magatartásokról. Magának a fellebbezőnek a részvétele Franciaország területére, valamint a csaptelepekre és a kerámiaárukra korlátozódott.

23 A Bizottság ily módon a vitatott határozat 1. cikkének (3) bekezdésében megállapította, hogy a Laufen Austria, a Roca Sanitario és a Roca – azzal, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában Franciaországban és Ausztriában folyamatos megállapodásban, illetve összehangolt magatartásokban vett részt – megsértette az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az EGT-megállapodás 53. cikkét.

24 Az egyes vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság összegének megállapítása céljából a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.

25 A Bizottság először a bírság alapösszegét határozta meg. E célból pontosította, hogy ez a számítás az egyes vállalkozások tagállamonkénti eladásain alapul, szorozva a megállapított jogsértésben az egyes tagállamokban és a termékek érintett alcsoportja vonatkozásában való részvétel éveinek számával, így a Bizottság figyelembe vette azt, hogy bizonyos vállalkozások a tevékenységüket kizárólag bizonyos tagállamokban folytatják, illetve hogy ezek a tevékenységek a termékek három alcsoportja közül csupán bizonyos alcsoportokra irányulnak.26 Ennek pontosítását követően a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 20–23. pontja értelmében a megállapított jogsértés súlyosságához kapcsolódó együttható (a továbbiakban: a „jogsértés súlyosságára” vonatkozó együttható) mértékét az eladások értékének 15%-ában határozta meg. Ezen a címen e jogsértés négy értékelési szempontját vette figyelembe, nevezetesen az összesített piaci részesedéseket, valamint a jogsértés jellegét, földrajzi kiterjedését és megvalósulását.

26 Ennek pontosítását követően a Bizottság a 2006. évi iránymutatás 20–23. pontja értelmében a megállapított jogsértés súlyosságához kapcsolódó együttható (a továbbiakban: a „jogsértés súlyosságára” vonatkozó együttható) mértékét az eladások értékének 15% ában határozta meg. Ezen a címen e jogsértés négy értékelési szempontját vette figyelembe, nevezetesen az összesített piaci részesedéseket, valamint a jogsértés jellegét, földrajzi kiterjedését és megvalósulását.

27 Ezenkívül a Bizottság a bírság fellebbezőre vonatkozóan meghatározott alapösszegére a megállapított jogsértés időtartama címén alkalmazandó együtthatót – a 2006. évi iránymutatás 24. pontjában szereplő rendelkezések alapján – a fellebbező tekintetében 1,83-ban állapította meg, amely

Franciaország területén a 2002. december 10. és 2004. november 9. közötti időszakban a csaptelepek vonatkozásában a jogsértésben való részvételnek felel meg, és 0,66-ban, amely Franciaország területén a 2004. február 25. és november 9. közötti időszakban a kerámiaáruk vonatkozásában a jogsértésben való részvételnek felel meg.

28 Végezetül, a Bizottság – azzal a céllal, hogy biztosítsa a vitatott határozat elrettentő hatását – a 2006. évi iránymutatás 25. pontja és a jelen ítélet 26. pontjában említett négy értékelési szempont alapján 15%-os kiegészítő együtthatónak (a továbbiakban: „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható) az eladások értékére történő alkalmazásával megnövelte a bírság alapösszegét.

29 Ez azt eredményezte, hogy a bírság alapösszege – a Roca-csoportot illetően – a francia piacon a csaptelepekkel kapcsolatos, összejátszásra irányuló magatartások tekintetében 3 000 000 euróra, a kerámiaárukkal kapcsolatos, összejátszásra irányuló magatartások tekintetében pedig 35 700 000 euróra emelkedett: 3 700 000 euró a francia piac, 32 000 000 euró pedig az osztrák piac esetében.

30 Másodszor a Bizottság megvizsgálta, hogy vannak-e olyan súlyosító vagy enyhítő körülmények, amelyek indokolhatják a bírság alapösszegének kiigazítását. A fellebbező esetében semmilyen súlyosító, illetve enyhítő körülményt nem állapított meg.

31 Harmadszor a Bizottság az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a forgalom 10%-os felső határát alkalmazta. E felső határ alkalmazását követően a Roca-csoporttal szemben kiszabott bírság összege 38 700 000 euró volt.

32 Negyedszer, a Bizottság úgy vélte, hogy a Roca-csoport – amelybe a fellebbező tartozik – a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján nem jogosult a bírság összegének csökkentésére. Véleménye szerint egyrészről az e csoport által előterjesztett bizonyítékok nem tekinthetők úgy, mint amelyek e közlemény 21. pontja értelmében jelentős hozzáadott értéket képviselnek. Másrészről, az említett csoport nem tanúsított valódi együttműködést az igazgatási eljárás során.

33 A fentiekre tekintettel a Bizottság a vitatott határozat 1. cikkének (3) bekezdésében megállapította, hogy a fellebbező megsértette az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azzal, hogy 2002. december 10-től 2004. november 9-ig tartó időszakban Franciaország és Ausztria területén a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában folyamatos megállapodásban és összehangolt magatartásokban vett részt.

34 A vitatott határozat 2. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében a Bizottság – e jogsértés szankcionálása céljából – a fellebbezővel és a Roca Sanitarióval szemben egyetemlegesen 6 700 000 euró bírságot szabott ki.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

35 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 9-én benyújtott keresetlevelével a Roca a vitatott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti keresetet nyújtott be.

36 A vitatott határozat részleges megsemmisítése iránti kérelmének alátámasztására a Roca öt jogalapra hivatkozott. Az első jogalap a forgalom – 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt – 10%-os felső határának alkalmazására vonatkozott. A második jogalap a Roca által elkövetett jogsértés súlyosságának Bizottság általi értékeléséhez kapcsolódott. A harmadik jogalap a bírság alapösszegének meghatározása céljából a referenciaév megválasztását illetően az arányosság elvének megsértésén alapult. A negyedik jogalap az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésén alapult, amennyiben az akkori gazdasági kontextust nem vették figyelembe enyhítő körülményként. Az

ötödik jogalap a fellebbező által tanúsított együttműködés – egyrészről a 2002. évi engedékenységi közleménnyel összefüggésben, másrészről pedig enyhítő körülményként történő – figyelembevételének hiányára vonatkozott.

37 Emellett a Roca másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentését kérte a Törvényszéktől. E kérelmének alátámasztására a Roca az általa benyújtott bizonyítékok vizsgálata során a Bizottság által elkövetett értékelési hibára hivatkozott. Azt is előadta, hogy együttműködött a Bizottsággal, valamint hogy a jogsértésben való részvétele csekélyebb mértékű volt a többi résztvevőéhez képest.

38 A Törvényszék először elutasította a fellebbezőnek a vitatott határozat megsemmisítésére vonatkozó jogalapjait. Másodszor, részben helyt adott a kiszabott bírság megváltoztatása iránti kérelemnek, annak összegét pedig azon az alapon csökkentette 6%-kal, hogy a Bizottság nem értékelte helytállóan a Roca által a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján előterjesztett elemek értékét.

A felek kérelmei

39 A Roca azt kéri, hogy a Bíróság:

– részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

40 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a Rocát kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

41 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező két jogalapra hivatkozik. Az első jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, nem teljesítette indokolási kötelezettségét, valamint elferdítette a tényeket, amikor megállapította, hogy a fellebbezőnek tudomása volt arról, hogy a jogsértés a termékek három alcsoportjára vonatkozik, továbbá amikor nem vette figyelembe, hogy a fellebbező által elkövetett jogsértés valójában a termékeknek csak két alcsoportját érintette. A második jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék – azzal, hogy a fellebbezőnek felrótt jogsértésben való részvétel csekélyebb súlyossága alapján a bírság alapösszegének csökkentése iránt előterjesztett kérelmet elutasította – megsértette a szankció egyéniesítése és a személyes felelősség, az arányosság, az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvét, valamint az indokolási kötelezettséget.

Az első jogalapról

A felek érvei

42 Első jogalapjában a Roca azzal érvel, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét, nem teljesítette indokolási kötelezettségét, valamint elferdítette az elé terjesztett tényeket, először is azzal, hogy tévesen állapította meg a megtámadott ítélet 131. pontjában, hogy a

Rocának – a Roca-csoporthoz tartozása miatt – tudomása volt arról, hogy a közreműködésével zajló jogsértés a termékek három alcsoportjára vonatkozik, másodszor azzal, hogy tévesen és indokolás nélkül nem vette figyelembe a Roca jogsértésben való – a termékek csupán két alcsoportjára kiterjedő – részvételének az olyan vállalkozásokéhoz képest csekély súlyosságát, amelyek részvétele a termékek három alcsoportjára terjedt ki, harmadszor pedig azzal, hogy következésképpen nem csökkentette a vele szemben kiszabott bírságot.

43 A Bizottság vitatja a fellebbező érveit.

A Bíróság álláspontja

44 A tények amiatti elferdítésére alapított kifogást illetően, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 131. pontjában megállapította, hogy a Rocának – a Roca-csoporthoz tartozása miatt – tudomása volt a termékek három alcsoportjára kiterjedő jogsértés anyagi terjedelméről, emlékeztetni kell arra, hogy a tények és bizonyítékok elferdítésére alapított kifogás kivételes jellegére figyelemmel, az EUMSZ 256. cikk, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontja előírja, hogy a fellebbező pontosan jelölje meg azokat az elemeket, amelyeket a Törvényszék elferdített, és bizonyítsa azokat az elemzési hibákat, amelyek – megítélése szerint – a Törvényszéket ehhez az elferdítéshez vezették. Az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül, hogy szükséges lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelése (2015. május 7-i Adler Modemärkte kontra OHIM végzés, C-343/14 P, nem tették közzé, EU:C:2015:310, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Márpedig egyrészről meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 131. pontjában szereplő megállapítással a Törvényszék egyáltalán nem ferdítette el a vitatott határozatot, hanem annak 870. pontjára támaszkodott.

46 Másrészről a fellebbező nem bizonyította, hogy a Törvényszék elferdítette az iratokban szereplő tényeket és bizonyítékokat. E tekintetben a fellebbező feladata bizonyítani azt, hogy nem volt tudomása a felrótt jogsértés anyagi terjedelméről. Márpedig a fellebbezés szakaszában a fellebbező csupán ennek állítására szorítkozik, anélkül, hogy elméletének alátámasztására bármiféle bizonyítékot előterjesztene.

47 Ennélfogva a Roca tévesen állítja, hogy a Törvényszék elferdítette a tényeket és a bizonyítékokat, amikor úgy vélte, hogy a Rocának – a Roca-csoporthoz való tartozása miatt – tudomása volt a szóban forgó jogsértés anyagi terjedelméről.

48 Ebből egyúttal az is következik, hogy mint megalapozatlanokat kell elutasítani az indokolási kötelezettség, valamint az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított, azon a téves előfeltevésen alapuló kifogásokat, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a Rocának tudomása volt a szóban forgó jogsértés anyagi terjedelméről.

49 Következésképpen az első jogalapot el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvei

50 A fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy – többek között a megtámadott ítélet 116–145., valamint 247–249. pontjában – megsértette a szankció egyéniesítése és a személyes felelősség, az arányosság, az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvét, valamint indokolási kötelezettségét.

51 A Roca lényegében először is előadja, hogy a megtámadott ítélet 116–145. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot. A Törvényszék ugyanis – többek között a „jogsértés súlyosságára” és „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható kiigazítása és a bírság alapösszegének csökkentése útján – nem vonta le a következtetéseket annak megállapításából, hogy a kartell többi résztvevőjéhez képest kevésbé volt súlyos a Rocának felrótt jogsértésben való részvétele. E tekintetben a jogsértésben való részvétel földrajzi kiterjedésén kívül a megtámadott ítélet egyáltalán nem tesz különbséget a – sem az e kartell létrejöttéhez, sem pedig annak fenntartásához hozzá nem járuló – Roca magatartásának súlyossága és a részt vevő vállalkozások – magatartásuk jellege alapján – „kemény magját” képező vállalkozások magatartásának súlyossága között. A hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megfelelően a Törvényszéknek a „jogsértés súlyosságára” és „kiegészítő összegre” vonatkozó, az említett vállalkozásokra alkalmazottaknál alacsonyabb együttható alkalmazásával kellett volna csökkentenie a kiszabott bírság alapösszegét, annál is inkább, mivel maga a Törvényszék ismerte el a megtámadott ítélet 139., 247. és 248. pontjában, hogy a Roca magatartásának csekélyebb súlyosságát ezen együtthatók alkalmazásának kell tükröznie. Márpedig a Törvényszék sem ezen együtthatók módosításával, sem pedig enyhítő körülmények révén nem vette figyelembe a Roca jogsértésben való részvételének – a többi résztvevőjéhez képest – csekélyebb súlyosságát.

52 Másodszor, a 2006. évi iránymutatás 29. pontja értelmében viszont enyhítő körülményként kellett volna figyelembe venni a Roca jogsértésben való részvételének csekély súlyosságát. Márpedig a Törvényszék a megtámadott ítélet 141–143. pontjában – e rendelkezés túlságosan korlátozó és téves értelmezése alapján – elvetette a bírság bármiféle, ezen az alapon történő csökkentését.

53 Harmadszor, a Törvényszék megsértette a bizalomvédelem elvét, valamint nem teljesítette indokolási kötelezettségét, amennyiben a megtámadott ítélet 135. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem tért el a bírság összegének a 2006. évi iránymutatásban előírt számítási módszerétől.

54 A Bizottság vitatja a fellebbező érveit. Egyebekben – noha úgy véli, hogy a Törvényszék helytállóan utasította el a fellebbezőnek az egyenlő bánásmód és az arányosság elvének megsértésére alapított érveit – lényegében úgy véli, hogy nem pontos a Törvényszék által elfogadott azon előfeltevés, amely szerint a – csupán a jogsértés francia részében részt vevő – fellebbezőre alkalmazott, a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatónak különböznie kellett volna az e kartell – hat tagállam területén a termékek három alcsoportja vonatkozásában elkövetett jogsértésben részt vevő – többi tagja tekintetében megállapítottól. A Bizottság ennélfogva arra kéri a Bíróságot, hogy változtassa meg az indokolást.

A Bíróság álláspontja

55 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a Törvényszék jogosult felülvizsgálni azt, hogy a Bizottság adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék milyen mértékben vette jogilag helytálló módon figyelembe a valamely meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelése szempontjából alapvető valamennyi elemet, másrészt pedig annak vizsgálata, hogy a Törvényszék jogilag megfelelő módon reagált-e a bírság törlésének vagy összege csökkentésének alátámasztására a felperes által felhozott összes érvre (lásd többek között: 1998. december 17-i Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet, C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. pont; 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. pont; 2013. december 5-i Solvay Solexis kontra Bizottság ítélet, C-449/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:802, 74. pont).

56 Márpedig amennyiben második jogalapjával a Roca azt rója fel a Törvényszéknek, hogy sem a vitatott határozat jogszerűségének a megtámadott ítélet 116–145. pontjában elvégzett felülvizsgálata során, sem pedig a bírság összegének meghatározása tekintetében a korlátlan felülvizsgálati jogkör ezen ítélet

247–249. pontjában történő gyakorlása során nem vette figyelembe azt, hogy a kartell „kemény magját” képező vállalkozásokhoz képest kevésbé súlyos a fellebbezőnek a megállapított jogsértésben való részvétele, hangsúlyozni kell, hogy a Bíróságnak, amennyiben fellebbezés keretén belül jogi kérdésekről határoz, nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse a Törvényszék értékelését, mivel az utóbbi az uniós jog megsértése miatt a vállalkozásokra kiszabott bírságok összegéről korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 245. pont; 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 87. pont).

57 Egyebekben arra is emlékeztetni kell, hogy a bírságok összegének meghatározása során figyelembe kell venni a jogsértés időtartamát és az összes olyan tényezőt, amely hatással lehet a jogsértés súlyosságának értékelésére (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 240. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 98. pont).

58 A jogsértések súlyosságának értékelésére hatással lévő tényezők között szerepel az egyes vállalkozások magatartása, a kartell létrehozásában játszott szerepük, az abból származó esetleges előnyük, méretük és az érintett termékek értéke, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Európai Unió célkitűzései szempontjából (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 242. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 100. pont).

59 Először is a Törvényszék a megtámadott ítélet 131. pontjában megerősítette a Bizottság által megállapított, a jogsértést eredményező tények valóságos voltát. Ezzel pedig megállapította, hogy a Roca jövőbeli áremelkedések összehangolásának végrehajtásából álló jogsértésben vett részt, valamint hogy a Roca-csoportban való részvétele miatt tudomása volt e jogsértés mind anyagi, mind pedig földrajzi terjedelméről. A Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság – a 2006. évi iránymutatás 21–23., valamint 25. pontjának megfelelően – helytállóan vélhette úgy, hogy megfelelő a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együttható.

60 E tekintetben a fellebbező azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem vette figyelembe, hogy többek között azért nem tartozott a kartell „kemény magjába”, mert nem járult hozzá annak létrehozásához és fenntartásához.

61 Márpedig még e körülmények esetleges megállapítása sem bizonyíthatja semmi esetre sem azt, hogy a Törvényszéknek azt kellett volna megállapítania, hogy nem megfelelő vagy túlságosan magas a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó 15%-os együttható, mivel ezt a százalékos mértéket már önmagában a szóban forgó jogsértés jellege, azaz az áremelkedések összehangolásának végrehajtása is igazolta. Az ehhez hasonló jogsértés ugyanis – a 2006. évi iránymutatás 23. és 25. pontja értelmében – a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozik, ez a 15%-os mérték pedig a szankcióknak az iránymutatás értelmében az ehhez hasonló jogsértések tekintetében előírt legalacsonyabb mértékének felel meg (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 124. és 125. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 125. pont).

62 Ennélfogva a Törvényszék helytállóan állapíthatta meg a megtámadott ítélet 131. és 246. pontjában, hogy a Bizottság nem sértette meg az arányosság elvét, amikor – a fellebbező szóban forgó jogsértésben való részvételének mérsékelt földrajzi kiterjedése ellenére – 15%-os mértékben határozta meg a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együtthatót.

63 Amennyiben másodszor a Roca azt rója fel a Törvényszéknek, hogy – noha megállapította, hogy a többi résztvevőhöz képest kevésbé volt súlyos a jogsértésben való részvétele – helybenhagyta vele szemben az említett együtthatókat, ekként pedig megsértette az egyenlő bánásmód elvét, meg kell állapítani, amint azzal lényegében a Bizottság érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott ítélet 138. és 139., valamint 247. és 248. pontjában szereplő indokolással kapcsolatban, amely szerint egyrészről a hat tagállam területére és a termékek három alcsoportjára kiterjedő jogsértést súlyosabbnak kell tekinteni a jelen ügyben szóban forgó, egyetlen tagállam területén elkövetett jogsértésnél, másrészről pedig hogy az előbbi jogsértésben részt vevő vállalkozásokkal szemben pusztán emiatt a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a fellebbező tekintetében alkalmazottnál magasabb együttható alapján kiszámított bírságot kellett volna kiszabni.

64 A „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározását illetően ugyanis a 2006. évi iránymutatás 22. és 25. pontjából kitűnik, hogy számos tényezőt – különösen az iránymutatás 22. pontjában meghatározottakat – kell figyelembe venni. Jóllehet valamely jogsértés súlyosságának értékeléséhez, később pedig a kiszabandó bírság összegének meghatározásához figyelembe lehet venni többek között a jogsértés földrajzi kiterjedését, önmagában az a körülmény, hogy valamely jogsértés földrajzi kiterjedése tágabb egy másikénál, nem vonhatja szükségszerűen maga után azt, hogy összességében tekintve – és különösen jellegére figyelemmel – az előbbi jogsértést súlyosabbnak kell minősíteni, mint a másodikat, és hogy az ily módon a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó, a második jogsértést szankcionáló bírság kiszámítása tekintetében alkalmazottaknál magasabb együttható meghatározását igazolja (lásd ebben az értelemben: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 178. pont).

65 Mindemellett emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve az uniós jog általános elve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ez az elv megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (lásd többek között: 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51. pont).

66 Ezt az elvet a Törvényszéknek nemcsak a Bizottság bírságokat kiszabó határozata jogszerűségének felülvizsgálata keretében, hanem korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében is tiszteletben kell tartania. E jogkör gyakorlása ugyanis a kiszabott bírságok összegének meghatározása során nem eredményezhet hátrányos megkülönböztetést azon vállalkozások között, amelyek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével ellentétes megállapodásban vagy összehangolt magatartásban vettek részt (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. pont).

67 Márpedig, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, ugyanezen elv értelmében valamely jogsértés súlyosságának értékeléséhez az ugyanabban a kartellben részt vevő vállalkozások közötti különbségeket – különösen részvételük földrajzi kiterjedésére tekintettel – nem szükségszerűen a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható meghatározásakor kell figyelembe venni, hanem arra a bírság kiszámításának valamely másik szakaszában – például az alapösszegnek a 2006. évi iránymutatás 28. és 29. pontja szerinti enyhítő és súlyosító körülmények alapján történő kiigazításakor – is sor kerülhet (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Gosselin Group kontra Bizottság ítélet, C-429/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:463, 96–100. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 104. és 105. pont).

68 Amint azt a Bizottság megjegyezte, ilyen különbségek az eladások – bírság alapösszegének kiszámításához figyelembe vett – értékén keresztül is megjelenhetnek, amennyiben az egyes részt vevő vállalkozások tekintetében ez az érték tükrözi e vállalkozások szóban forgó jogsértésben való részvételének jelentőségét, a 2006. évi iránymutatás 13. pontjának megfelelően, amely lehetővé teszi,

hogy a bírságok kiszámításának kiindulópontjaként olyan összeget vegyenek figyelembe, amely tükrözi a jogsértés gazdasági jelentőségét és a vállalkozás jogsértésben betöltött szerepének súlyát (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 76. pont).

69 Következésképpen amennyiben nem vitatott, hogy a fellebbezővel szemben kiszabott bírságok alapösszegét a fellebbező által francia területen teljesített – a termékek kerámiaárukból és csaptelepekből álló két alcsoportjába tartozó termékek – eladásainak értéke alapján határozták meg, a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül határozhatta meg a megtámadott ítélet 138. és 139. pontjában, valamint 247. és 248. pontjában ezen érték 15%-ában a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó együttható mértékét.

70 Jóllehet a fentiekből kitűnik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 138. és 139. pontjában, valamint 247. és 248. pontjában kifejtett indokolással összefüggésben tévesen alkalmazta a jogot, emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a Törvényszék valamely határozatának indokolása az uniós jogot sérti, de rendelkező része egyéb jogi indokok miatt megalapozottnak bizonyul, az ilyen jogsértés nem eredményezheti e határozat hatályon kívül helyezését, és az indokolást meg kell változtatni (lásd ebben az értelemben: 1992. június 9-i Lestelle kontra Bizottság ítélet, C-30/91 P, EU:C:1992:252, 28. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 Márpedig – amint az a jelen ítélet 64–69. pontjában szereplő indokolásból kitűnik, amellyel a Törvényszék indokolását fel kell váltani – a jelen ügyben ez a helyzet.

72 Ennélfogva el kell utasítani a második jogalapot, amennyiben az azt rója fel a Törvényszéknek, hogy tévesen alkalmazta a jogot, és különösen az arányosság és az egyenlő bánásmód elvét sértette meg amiatt, hogy – mivel a fellebbezőre nem alkalmazott a „jogsértés súlyosságára” és a „kiegészítő összegre” vonatkozó kevésbé magas együtthatót az azon vállalkozásokra alkalmazottakhoz képest, amelyeknek a jogsértésben való részvétele a legsúlyosabb volt – a megtámadott ítéletben nem vette figyelembe, hogy kevésbé volt súlyos a fellebbező jogsértésben való részvétele.

73 Az arra alapított kifogást illetően, hogy a Törvényszék nem teljesítette indokolási kötelezettségét és megsértette a bizalomvédelem elvét, amikor a megtámadott ítélet 183. pontjában megállapította, hogy a Bizottság nem tért el a bírság összegének a 2006. évi iránymutatásban előírt számítási módszerétől, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 121. és 122. pontjában általánosságban leírta ezt a módszert, az említett ítélet 124–126. pontjában pedig ennek a Bizottság által a jelen ügyre való alkalmazását.

74 Ennélfogva ennek a kifogásnak nem lehet helyt adni.

75 Végezetül az arra alapított kifogást illetően, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a 2006. évi iránymutatás 29. pontja szerinti enyhítő körülményként azt, hogy a többi résztvevő részvételéhez képest kevésbé volt súlyos a fellebbező jogsértésben való részvétele, nem vitatott, hogy a Roca arra szorítkozott, hogy a Törvényszék előtt a megállapított jogsértésben való részvételének korlátozott jellegére hivatkozzon.

76 Márpedig a 2006. évi iránymutatás 29. pontja értelmében a fellebbezőnek – ahhoz, hogy az ilyen enyhítő körülmények alapján jogosult legyen a bírság összegének csökkentésére – azt kellett volna bizonyítania, hogy a piacon versenyző magatartás tanúsításával hatékony módon elkerülte a szóban forgó jogsértő megállapodások végrehajtását, amely bizonyítékkal a fellebbező – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 143. pontjában megállapította – nem szolgált.

77 Mindenesetre a bizonyítékok értékelése – feltéve, hogy nem ezek elferdítéséről van szó, amire a jelen ügyben nem hivatkoztak – fellebbezés keretében nem kérdőjelezhető meg (lásd ebben az értelemben: 2011. január 13-i Media-Saturn-Holding kontra OHIM ítélet, C-92/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:15, 27. pont; 2014. július 10-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-391/13 P, nem tették közzé, EU:C:2014:2061, 28 és 29. pont; 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40. pont).

78 Ebből következik, hogy a 2006. évi iránymutatás 29. pontjának harmadik francia bekezdése értelmében vett enyhítő körülmények Törvényszék általi vizsgálatával kapcsolatos kifogást el kell utasítani.

79 A fenti megfontolások összességéből következően a második jogalapot, ekként pedig a fellebbezést is el kell utasítani.

A költségekről

80 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

81 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amely e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen fellebbezéssel kapcsolatos költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Roca SARL-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások